

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Eindrapportage Berenschot onderzoek gemeentelijke revenue energieopwek Wijchen

Kernboodschap

In Wijchen zijn er geen verduurzamingsinstrumenten aan te wijzen die zowel makkelijk uitvoerbaar zijn als hoge inkomsten kunnen opleveren zonder een financieel risico aan te gaan. Een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf met zonneweides lijkt het meest kansrijke instrument. Daarnaast wordt een warmtebedrijf ook als kansrijk gezien maar tegelijkertijd risicovoller vanwege het complexe en innovatieve karakter.

Er zijn beperkte mogelijkheden om de OZB-heffing te vergroenen maar overall is het niet de moeite waard. De uitvoerbaarheid is te complex.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
7-11-2019	1937431: Programmabegroting 2020, motie 2: vergroenen OZB
7-11-2019	1937431: Programmabegroting 2020, motie 3: energiewinning in eigen beheer

Toelichting

Op 7 november 2019 zijn tijdens de gemeenteraadsvergadering twee moties aangenomen waarin wordt gevraagd de mogelijkheden te onderzoeken als gemeente de OZB te vergroenen en opbrengsten te genereren door zelf duurzame energie op te wekken.

Adviesbureau Berenschot is gevraagd naar beide aspecten onderzoek te doen. Tevens heeft Berenschot ook andere financiële instrumenten onderzocht die Wijchen kan inzetten om duurzaamheid te stimuleren. Hierbij is per instrument gekeken naar de uitvoerbaarheid en de financiële gevolgen. In het bijgevoegd rapport staan hun bevindingen. Hieronder volgen de voornaamste conclusies per motie:

Welke mogelijkheden heeft gemeente Wijchen om de wijze van OZB-heffing te vergroenen?

Er zijn beperkte mogelijkheden om de OZB-heffing te vergroenen:

- De uitvoerbaarheid is complex door gebrek aan informatie binnen de gemeente over de aanwezigheid van duurzame technologieën in huishoudens, het effect van verduurzaming op de waarde van woningen lastig is vast te stellen en extra administratie oplevert.
- De juridische houdbaarheid is discutabel doordat praktische voorbeelden ontbreken, momenteel geen jurisprudentie bekend is en het op gespannen voet staat met algemene uitgangspunten van lokale belastingheffing.

- De verwachte opbrengst is verwaarloosbaar door bijvoorbeeld het toepassen van kortingen op de heffing voor huiseigenaren die verduurzamen. Vergeleken met opbrengst door structurele verkoop van energie door de gemeente, is de opbrengst door deze manier van heffen miniem.

Onderzoek of en hoe de gemeenten Wijchen en Druten binnen de vigerende wet- en regelgeving zelfstandig energie mogen/kunnen opwekken waarbij de revenu voor het grootste gedeelte ten goede komt aan Wijchen en haar gemeenschap.

De gemeente Wijchen heeft binnen de vigerende wet- en regelgeving enkele instrumenten tot haar beschikking om zelfstandig energie op te wekken. Op basis van criteria als potentie in de verduurzaming van energie, uitvoerbaarheid en potentiële opbrengst lijken de meeste kansen binnen beide gemeenten te liggen bij de opwek van elektriciteit door een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf.

De mate waarin de revenuen bij de gemeente of haar gemeenschap terecht komen heeft te maken met de mate en vorm van participatie. In dit onderzoek zijn enkele vormen opgenomen, met verschillende gemeentelijke rollen en posities.

In Wijchen zijn er geen verduurzamingsinstrumenten aan te wijzen die zowel makkelijk uitvoerbaar zijn als hoge inkomsten kunnen opleveren zonder een financieel risico aan te gaan. De instrumenten kunnen in de volgende categorieën worden ingedeeld:

- Laag revenu, hoge uitvoerbaarheid: instrumenten waar gebruik gemaakt wordt van gemeentelijke bevoegdheden, zoals de heffing van belastingen. Deze instrumenten vragen doorgaans een rechtmatige rol van de gemeente.
- Hoog revenu, lage uitvoerbaarheid: het gemeentelijk warmtebedrijf valt onder deze categorie. Het opzetten en beheren van dit type bedrijf is organisatorisch complex en gaat gepaard met (grote) financiële risico's.
- Hoog revenu, beperkte uitvoerbaarheid: het gemeentelijk elektriciteitsbedrijf is bijvoorbeeld innovatief en organisatorisch uitdagend, maar minder risicovol dan een warmtebedrijf. In combinatie met zonneweides, kan dit veel inkomsten opleveren voor de gemeente.
- Beperkt revenu, beperkte uitvoerbaarheid: De overgebleven instrumenten vallen hieronder, zoals de inzet van gemeentelijke grond. Ook instrumenten uit vorige categorieën kunnen hieronder vallen als wordt gekozen voor een technologie met lager energiepotentieel, zoals zon op daken of windenergie.

Een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf met zonneweides lijkt het meest kansrijke instrument in de gemeente Wijchen.

Gevolgen

Het rapport geeft advies om al dan niet medewerking te verlenen aan de twee moties die tijdens de bespreking van het begrotingsprogramma 2020 zijn aangenomen. Daarnaast geeft het rapport inzicht in de uitvoerbaarheid en de financiële gevolgen van 9 andere instrumenten die Wijchen kan inzetten. Hiermee is ook een naslagwerk geleverd.

Met betrekking tot het vergroenen van de OZB adviseert Berenschot dit niet te doen.

Met betrekking tot de energiewinning in eigen beheer adviseert Berenschot om de gemeente te laten participeren in een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf dat energie opwekt door zelf zonneweides (te laten) ontwikkelen of daarin te participeren. B&W heeft besloten dit advies over te nemen en een vervolgonderzoek hiernaar in te stellen.

Tevens heeft B&W besloten om gezien de potentie van TEO in Wijchen en diverse ruimtelijke ontwikkelingen een nadere verkenning te doen naar de haalbaarheid van een gemeentelijk warmtebedrijf. Mogelijkerwijs wordt hierin ook de verkenning in MARN-verband naar de haalbaarheid van een warmtenet op bedrijventerrein Bijsterhuizen betrokken.

Communicatie

Uw raad wordt actief geïnformeerd op 4 maart door middel van een presentatie van Berenschot. Daarnaast worden de besluiten via de gemeentelijke website en social media gecommuniceerd.

Uitvoering of Vervolgstappen

Uw raad wordt – zoals gevraagd- actief geïnformeerd door middel van een presentatie van Berenschot op 4 maart en informatienota alsook over het besluit van B&W een vervolgonderzoek naar de oprichting van een gemeentelijk elektriciteitsbedrijf en een gemeentelijk warmtebedrijf in te stellen.

Na dit vervolgonderzoek worden de resultaten gepresenteerd en bij een positieve uitkomst zal toestemming worden gevraagd voor vervolgstappen (inclusief een investeringsbudget).

Geheimhouding:

Niet van toepassing.